
**DELANDRUS LENET IEASHEA SEALES. LEVERAGING
AI IN SCHOOL LIBRARIES: FROM BASICS TO BEST
PRACTICES. CHICAGO: ALA EDITIONS, 2026.**

Knjiga *Leveraging AI in school libraries: from basics to best practices* donosi niz konkretnih primjera za praktičnu i učinkovitu uporabu umjetne inteligencije u poslovima školskih knjižničara. Pokriva široko područja rada knjižničara u školi, od izrade obvezne dokumentacije, stručnih knjižničnih poslova do obrazovnog dijela, odnosno rada s učenicima.

Autorica Delandrus Lenet Ieashea Seales diplomirala je na Sveučilištu Sjeverna Karolina. Tijekom 16 godina rada, radeći kao učiteljica za učenike s posebnim potrebama, školska knjižničarka i voditeljica javne/gradske knjižnice, stekla je iskustvo i stručnost u više područja, a trenutačno je doktorandica na Sveučilištu Sjeverna Karolina. Članica je u odboru Organizacije za obrazovnu tehnologiju u Sjevernoj Karolini.

Sadržaj knjige podijeljen je u četiri poglavlja u kojima se govori o osnovnim pojmovima u umjetnoj inteligenciji (dalje u tekstu UI), korištenju UI-a u poslovima školskog knjižničara, obrazovnog rada s učenicima te dokumentaciji školske knjižnice kao dijela školske ustanove, odnosno školskog sustava. Na kraju knjige, u četiri dodataka, navedeni su: AASL standard primjenjiv na ishode povezane s generativnim UI-em (koji su obvezni poštovati školski knjižničari u SAD-u); sistem praćenja i procjene uspješnosti primjene propisa o UI-u u knjižnici; popis izvora za edukaciju o UI-u prema namjeni i svrsi te popis alata UI-a prema njihovoj namjeni.

Edukacijska je tehnologija uvelike promijenila pristup poučavanju i učenje učinila interaktivnijim i pristupačnijim omogućavajući lakšu prilagodbu različitim potrebama učenika. Učenje i poučavanje doživljavaju jednu od najvećih transformacija upravo ulaskom UI-a u škole. To predstavlja nove mogućnosti za inovativnost i bolju učinkovitost u radu. U našoj svakodnevici UI postoji godinama i koristi se kroz razne uređaje, servise i digitalne asistente koji olakšavaju obavljanje niza praktičnih zadataka: koristeći digitalne karte prilikom putovanja, formiranja medijskog sadržaja koji se želi pratiti i traženja informacija za osobne potrebe. U prvom poglavlju, osim temeljnih pojmova u tom području, poput algoritma, UI-a, generativnog UI-a, govori se o još jednom važnom, a često zanemarenom aspektu korištenja UI-a, a to je njegova ekološka komponenta. Također, detaljno je opisan način formuliranja dobrog *prompta* koristeći CLEAR-okvir (Context – opisati kontekst u okviru kojeg se traži odgovor; Language – koristiti jasne i jed-

nostavne jezične strukture; Explain the format – objasniti kakav odgovor se želi povratno dobiti, npr. zadani broj znakova ili rečenica; Audience – definirati kome je odgovor namijenjen; Relevance – prilikom formuliranja *prompta* navesti što se odgovorom želi postići).

Umjetna inteligencija školskim knjižničarima nudi brojne mogućnosti primjene u različitim aspektima rada, od poslova vezanih za obveznu dokumentaciju do obrazovnog rada s učenicima. U poglavlju „Umjetna inteligencija i školski knjižničar“ dane su smjernice za uštedu vremena u procesu planiranja nastave i za stvaranje novih sadržaja kao što su scenariji poučavanja i individualizacija zadataka prema potrebama učenika. Navedeni primjeri u knjizi sadrže temu, ishode, vrijeme ostvarivanja, potrebne resurse, razradu nastavnog sata s opisanom aktivnostima i metodama rada, diferenciranu prema različitim uzrastima učenika. Uz navođenje brojnih prednosti korištenja UI-a, autorica podsjeća na obvezno provjeravanje svakog sadržaja generiranog UI-em prije nego što se on prezentira učenicima i naglašava važnost stručnosti i iskustva školskih knjižničara. U tom poglavlju navode se i primjeri kako Microsoft Copilot, Google Gemini, ChatGPT, CanvaAI mogu pomoći u izradi pitanja i tekstova za vrednovanje razumijevanja pročitano­ga ili u raznim drugim poslovima školskih knjižničara (promicanje knjižničnih aktivnosti, katalogizacija, vidljivost knjižnice u zajednici i dr.)

U poglavlju „Umjetna inteligencija i učenici“ ističe se kako korištenje UI-a u školskoj knjižnici mora biti u skladu s važećim propisima i postojećim kurikulumima te se mora koristiti svrhovito s ciljem ostvarivanja ishoda u pojedinim predmetima ili područjima. Slijedi niz savjeta kako oblikovati dobar *prompt* prema, u knjizi ranije opisanoj, CLEAR-metodi te usporedbe loših, dobrih i izvrsno oblikovanih *promptova* za istraživanje o raznim temama. Poglavlje zatim obiluje primjerima korištenja konkretnih digitalnih alata koji koriste UI, razrađenih prema dobi učenika i ishodima koji se žele ostvariti. Educiranje učenika i njihovo uvođenje u svijet umjetne inteligencije treba raditi s oprezom, napominje autorica, jer, kao što i školski knjižničar uvijek treba provjeriti generirani sadržaj, tako treba i svoje učenike upućivati na provjeru. Pojmovi halucinacija i nepostojeći citat (*engl. ghost citation*) navedeni su kao primjeri potpuno izmišljenog ili postojećeg, ali netočno navedenog generiranog sadržaja kada se radi o citiranju izvora koji često izgledaju vrlo vjerodostojno, a zapravo vode na nepostojeće ili netočno navedene izvore.

U posljednjem poglavlju, „Umjetna inteligencija i školska knjižnica“, govori se o politici korištenja UI-a u knjižnici i školi. Prikazan je razrađeni plan sa sedam osnovnih koraka za razvoj i primjenu pravila korištenja UI-a u školskoj ustanovi. Kroz cijelu knjigu te ponovo i u posljednjem poglavlju, uz navođenje brojnih prednosti korištenja umjetne inteligencije u radu školskih knjižničara, autorica naglašava važnost kritičkog promišljanja i propitkivanja sadržaja generiranog UI-em.

Ova knjiga, u početku teorijom, a zatim i mnoštvom primjera pomaže školskim knjižničarima razumjeti kako najbolje iskoristiti mogućnosti koje nudi umjetna inteligencija u svakodnevnom radu u školskoj knjižnici. U administrativnim i stručno knjižničnim poslovima najveća prednost korištenja UI-a jest ušteda vremena, a u radu s učenicima to je omogućavanje personaliziranog učenja prilagođenog individualnim potrebama svakog učenika. Iako je namijenjena prvenstveno školskim knjižničarima, korisna je i svim drugim odgojno-obrazovnim djelatnicima koji u svoj rad žele uvrstiti i koristiti prednosti koje nudi UI u obrazovanju, uz naglasak na etičkoj i odgovornoj upotrebi usklađenoj s važećim propisima u obrazovanju.

Blanka Špeglić

blanka.babic@skole.hr